

Presthus gård og Vikåsen barnehager

Vår saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Bente Høier	19 /30661/614/A10/&58/ oppgis ved alle henv.		11.12.2019

Presthus gård og Vikåsen barnehager - rapport fra tilsyn 29.11.19 jf forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler - varsel om pålegg

Miljøenheten gjennomførte 29.11.19 tilsyn ved Presthus gård og Vikåsen barnehager. Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagene ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Presthus gård og Vikåsen barnehager har ikke gjennomført og dokumentert risikovurderinger som tilfredsstiller kravene til detaljering og dokumentasjon. Barnehagens ansatte har fokus på sikkerhet i hverdagen, men det kunne ikke fremlegges dokumentasjon på rutiner og på om disse er etablert med bakgrunn i risikovurdering.

Det ble funnet 4 avvik i forbindelse med tilsynet.

- Avvik 1:** Presthus gård og Vikåsen barnehager kan ikke dokumentere risikovurderinger av forhold som har betydning for barns miljø og sikkerhet.
- Avvik 2:** Barnehagene kan ikke i tilstrekkelig grad dokumentere egne rutiner og praksis for å ivareta bestemmelsene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.
- Avvik 3:** Presthus gård og Vikåsen barnehager dokumenterer avvik i for liten grad.
- Avvik 4:** Det ble ved befaring påpekt flere forhold med risiko for barneulykker.

Frist for uttalelse til varsel om pålegg er 10.01.20.

Denne tilsynsrapporten er et varsel om at vi vurderer å gi virksomheten pålegg om retting. Dersom dere mener at beskrivelsen i denne rapporten ikke er korrekt eller har kommentarer til pålegg og frister som vi varsler her, ber vi om skriftlig tilbakemelding om dette **innen 10.01.20**. Etter 10.01.20 vil vi fatte pålegg om retting. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik vil bli satt til 01.03.20.

2. Beskrivelse av Presthus gård og Vikåsen barnehager.

Presthus gård og Vikåsen barnehager er en kommunal enhet med 7 avdelinger med tilsammen 150 barnehageplasser. Lokalene for Presthus gård leies av Felleskjøpet. Vikåsen barnehage drives i samme bygg som Vikåsen skole.

3. Reviderte områder og funn

Postadresse: TRONDHEIM KOMMUNE Miljøenheten Postboks 2300 Torgarden 7004 TRONDHEIM	Besøksadresse: Erling Skakkes gate 14	Telefon: +47 72542550	Telefaks: +47 72542551	Organisasjonsnummer: NO 942 110 464
E-postadresse: miljoenheten.postmottak@trondheim.kommune.no			Internettadresse: www.trondheim.kommune.no	

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedvekt på internkontrollrutiner for å ivareta barns sikkerhet, avvikshåndtering (jf §4) samt dokumentasjon av risikovurderinger gjennomført for å ivareta barns sikkerhet (jf §§ 7 og 14). Det ble foretatt en gjennomgang av dokumentasjon med ledelsen, intervju av fire ansatte samt befaring av lokaler og uteområde ved barnehagene.

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet

Risikovurderinger
HMS Årsplan
Kommunens felles rutiner for å ivareta sikkerhet for barn
Beredskapsplan 2016
Lekeplassrapporter oversendt fra Trondheim eiendom etter tilsynsbesøket

Deltakere ved tilsynet

Helen Kuitunen, styrer Presthus gård og Vikåsen barnehager
Trond Røkke, avdelingsleder
Tove Lise Halvei, barne- og ungdomsarbeider
Anna Isaksen, ped.leder
Hege Haseth, barne- og ungdomsarbeider
Ann Helen Kristiansen, ped.leder
Rune Berg, rådgiver Miljøenheten
Bente L. Høier, sjefsingeniør Miljøenheten

3.1 Risikovurderinger

Avvik 1: Presthus gård og Vikåsen barnehager kan ikke dokumentere risikovurderinger av forhold som har betydning for barns miljø og sikkerhet.
Barnehagene må gjennomføre og dokumentere risikovurderinger av situasjoner og aktiviteter som kan utgjøre fare for barnas sikkerhet. Dette innebærer en kartlegging, vurdering av risiko og beskrivelse av tiltak for å redusere risikoen. Rutiner som legges til grunn ved risikovurdering av de alvorligste hendelser skal være skriftlige. Risikovurderingene skal oversendes Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll, 7 Generelle krav og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Både ledelsen og personalet beskriver at risikoforhold er noe som diskuteres mye i hverdagen og spesielt i forbindelse med turer. Dette gjelder spesielt bemanning og hvilke aktiviteter som tillates på de ulike turene. Ledelsen opplyste ved tilsynet at de ser behov for å bedre dokumentasjonen på dette.

Temaet ble diskutert på et møte med ansatte høsten 2019, og dette er oppsummert i risikovurderinger for tur, bruk av hoppetau, voksnes kaffedrikking, voksnes bruk av mobil i forbindelse med tilsyn, manglende inngjerding av uteområdet ved Vikåsen, manglende tilsyn av barn ute, lek på uteområdet og bussturer. I løpet av høsten 2019 har de innført at DagROS-skjema fylles ut for alle turer. Barnehagene har utarbeidet en mer detaljert risikovurdering for måltid.

Barnehagen beskriver at sikkerheten har førsteprioritet, og at de har gode rutiner som er utarbeidet basert på erfaring gjennom mange år, men har ikke dokumentert vurderingene som ligger bak rutinene.

Vurdering

Vi vurderer at sikkerheten i stor grad er ivaretatt ved barnehagene, men at de i for liten grad har dokumentert hva som er kartlagt og vurdert når det gjelder farer og uønskede hendelser i barnehagedriften. De risikovurderinger som er gjennomført er i liten grad beskrivende nok til å vurdere om eksisterende rutiner er tilstrekkelig for å styre risikoen. For den mest detaljerte vurderingen knyttet til måltider, er det gitt detaljerte beskrivelser av hendelser, men ikke angitt noen risiko ut fra sannsynlighet og konsekvens. Her mangler det også en beskrivelse av hvilke eksisterende rutiner som er lagt til grunn ved fastsettelse av sannsynlighet og konsekvens. De resterende risikovurderingene som ble oversendt før tilsynet er for lite beskrivende og detaljerte, og fanger ikke opp alle relevante hendelser.

Vi etterlyser en systematisk gjennomgang av hvilke hendelser i løpet av en barnehagedag/-uke som kan gi risiko for skader på barn. Hendelser bør detaljeres så mye som mulig slik at man bedre kan kontrollere om dagens rutiner er tilstrekkelige eller om de skal endres. Barnehagene bør gjennomføre en risikovurdering etter f.eks mal fra Miljøenhetens faktaark for den vanlige driften og for de vanligste turplasser og aktiviteter (f.eks busstur, fottur langs trafikkert veg, tur til byen, Chamonix). Dersom det planlegges aktiviteter som ikke er vurdert i denne generelle risikovurderingen, bør det gjennomføres en DagROS for den planlagte turen. I risikovurderingene bør det lenkes til de rutiner som legges til grunn ved fastsettelse av sannsynlighet og konsekvens.

Vi mener at følgende situasjoner/aktiviteter er aktuelle å risikovurdere:

Aktiviteter på barnehagens område:

- Matlaging
- Spikking
- Klatring
- Utelek innenfor gjerdet
- Hente/bringe-situasjonen
- Dyrehold/ besøk av dyr
- Bål inne på barnehagen, eller bruk av peis, lavvo
- Åpning under Stabburet ved Presthus gård og lagring av materialer

Turer utenfor barnehagen:

- Ulike faste turmål
- Bruk av buss
- Gåturet langs trafikkert veg eller andre forhold som kan medføre risiko (f.eks gårdsdrift)
- Barn forsvinner
- Klatring i trær eller skrenter/berg
- Opphold ved vann/ bading/i båt/ på kai eller brygge, fising
- Aking, skøyting, skihopp
- Spikking, bruk av annet verktøy
- Matlaging/ bålrensing

Listen er ikke uttømmende, og det kan være forhold ved barnehagene som er spesielle for deres drift og som gir andre risikopunkter.

Veileder til forskriften, Miljø og helse i barnehagen, sier at barnehagene skal gjennomføre risikovurderinger av forhold som omhandles i forskriften og som kan ha betydning for barnas helse og miljø (§ 7). Dette henger sammen med det formålsparagrafen sier om systematisk forebygging

av sykdom og skade, ikke bare rutiner for håndtering av slike hendelser når de først oppstår. Disse risikovurderingene skal være skriftlig.

Dette tilsynet omhandler risikovurderinger og rutiner som skal ivareta barnas sikkerhet. Barnehagene må på en mer detaljert og systematisk måte enn tidligere gjennomføre en kartlegging av relevante farer og uønskede hendelser med tanke på barns sikkerhet, og vurdere risikoen for det dere kommer fram til. Basert på risikovurderingen og identifiseringen av ulike risikoforhold skal barnehagenes rutiner vurderes og eventuelt revideres, slik at dere reduserer sannsynligheten for at farene oppstår. Videre skal dere vurdere tiltak og beredskapsplaner for å redusere konsekvensen hvis uhellet først er ute. Vi viser til Miljøenhetens faktaark nr. 71 om risikovurdering i barnehager og skoler. Dere bør konkretisere graderingen av sannsynlighet og konsekvens: hva legger dere i begrepene "ofte", alvorlig" osv.

Miljøenheten påpeker at det ikke er meningen dere skal risikovurdere enhver hendelse på ethvert sted, men holde fokuset på de relevante farene som medfører høyest risiko i den daglige driften. Dette er de situasjoner og hendelser som med dagens rutiner kommer ut med gul eller rød risiko i matrisen. Vi anbefaler å starte med risikovurdering av inneområde, uteområde og faste turmål. Har man gjort et systematisk og godt arbeid med risikovurderingen vil den også kunne overføres til en rekke andre aktiviteter som ikke direkte er blitt risikovurdert. Risikovurderingen må oppdateres hver gang forutsetningene som lå til grunn for vurderingene er endret.

3.2. Driver barnehagene systematisk internkontroll som forebygger ulykker og skader

Avvik 2: **Barnehagene kan ikke i tilstrekkelig grad dokumentere egne rutiner og praksis for å ivareta bestemmelsene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.**

Barnehagenes ledelse må gå igjennom veilederen Miljø og helse i barnehagen for å sikre at barnehagenes rutiner er i samsvar med forventningene i veilederen. Utkvittering av punkter for god praksis skal dokumenteres.

Avvik 3: **Presthus gård og Vikåsen barnehager dokumenterer avvik i for liten grad.**

Barnehagene må innskjerpe rutine for melding av avvik og gjøre systemet for avviksmelding kjent blant ansatte.

Avvikene er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 4 Ansvar. Internkontroll.

Observasjoner:

I forbindelse med tilsynet viste barnehagenes ledelse til felles rutiner for kommunens barnehager i Kvaliteket og til egne sjekklister i perm og på GoogleDisk. Det ble ikke foretatt en gjennomgang av disse rutinene ved tilsynsbesøket. Barnehagenes ledelse bekrefter etter tilsynet at de ikke har egne skriftlige rutiner, men benytter kommunens felles rutiner i Kvaliteket.

Barnehagene foretar daglig kontroll av uteområdet, og har spesiell fokus på vanddammer og søppel. Ledelsen og ansatte opplyste at avviksmelding i tqm brukes lite. Bygningsmessige feil og mangler meldes muntlig til ledelsen/driftsoperatør eller skrives inn i bok til driftsoperatør. I intervju med ledelse og ansatte opplyses det at det ikke er vanlig at brudd på barnehagens rutiner dokumenteres. Småskader registreres på småskadeskjema og sendes til forsikringsselskap. Nestenulykker og ulykker med enkeltbarn meldes til styrer og dokumenteres i barnemappa med kopi til foreldre.

Ved tilsynet ble det fremlagt HMS årsplan for barnehagene, som beskriver noen av de systematiske oppgavene fordelt på måneder. Her beskrives vernerunder, brannrunder og sjekkrunder for sikkerhet inne og ute. På årsplanen er det også beskrevet hvordan avvik skal meldes.

Etter tilsynsbesøket har vi fått oversendt rapporter fra lekeplasskontroller gjennomført av Trondheim eiendom i mai 2019. Her ble det påvist en B-feil og 3 C-feil ved Vikåsen barnehage. Her skulle lekehus kontrolleres etter at byggearbeider på uteområdet var ferdigstilt. På Presthus gård ble det påpekt en A-feil og 4 C-feil. Trondheim eiendom har ikke angitt hvilke avvik som er rettet.

Vurdering

Intervjuene ved barnehagene og utfylte risikovurderinger viser at barnehagene har mange etablerte rutiner som ikke er skriftlige. Barnehagens ledelse viser kun til kommunens felles rutiner i Kvaliteket og GoogleDisk. Vår vurdering er at disse rutinene i for liten grad beskriver barnehagens gjeldende praksis.

Vi forutsetter at rutiner for å ivareta sikkerhet gjennomgås på nytt og dokumenteres i forbindelse med risikovurderinger som må gjennomføres (jf 3.1). Årsplanen bør suppleres med årlig gjennomgang av rutiner og risikovurderinger, samt årlig gjennomgang av meldte avvik og skader.

Ledelsen bør etterspørre avvikslukking fra lekeplasskontroll fra Trondheim eiendom. Dette for å være sikre på at avvik er rettet og for å vurdere om barnehagene selv skal iverksette avbøtende tiltak fram til avvik er rettet.

Barnehagen har plikt til å føre internkontroll med barnehagemiljøet etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.(jf. forskriftens § 4) på lik linje med arbeidsmiljøloven, brannvernlovgivningen og annen HMS-lovgivning. Det systematiske arbeidet med barnehagemiljøet bør ses i sammenheng med annen internkontroll. Barnehagen skal kunne vise til hvordan den ivaretar de ulike bestemmelsene.

Vi viser også til Miljøenhetens faktaark "Internkontroll i skoler og barnehager".

For å sikre at barnehagens rutiner ivaretar alle bestemmelsene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, må ledelsen gå detaljert igjennom veilederen Miljø og helse i barnehagen. For hver paragraf er det konkretisert hva som forventes av rutiner og dokumentasjon. Barnehagene må beskrive hvordan de enkelte forventningene er ivare tatt i internkontrollsystemet. Her kan det vises til felles rutiner eller egne skriftlige rutiner.

Avvikshåndtering

Med unntak av skader på barn, framsto barnehagens dokumentasjon av avvik som lite dokumentert. Det er behov for at rutiner for avviksregistrering gjennomgås med ansatte slik at man har en enighet om hva som menes med avvik og at det sikres at avvik dokumenteres. Avvikshåndtering i henhold til internkontrollforskriften skal dokumenteres skriftlig. Rutiner for melding av avvik og systemet for dette må være godt kjent av ansatte. Regelverket tilsier at det skal etableres et internkontrollsystem ved enheten, jf § 4 i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Barnehagens ledelse har ansvar for at det etablerte internkontrollsystemet følges opp og dokumenteres i tilstrekkelig grad. Miljøenheten viser også til bestemmelsene i internkontrollforskriften som stiller krav om skriftlig avvikshåndtering, jf § 5.7 i internkontrollforskriften.

3.3. Beredskap. Blir ulykkes- og faresituasjoner i barnehagen håndtert på en tilfredsstillende måte?

Merknad : Beredskapsplan for Presthus gård og Vikåsen barnehager bør oppdateres slik at den omfatter flere relevante beredskapshendelser.

Observasjon

På barnehagenes nettside ligger det en beredskapsplan datert 2016. Intervju med ansatte ved barnehagene viste at denne sist ble tatt i bruk i forbindelse med et dødsfall i barns familie i 2018. Denne planen er ikke revidert etter at kommuneledelsen har laget ny mal for beredskapsplan for kommunens barnehager. Barnehagene har på personalmøter diskutert mulige beredskapshendelser, f.eks at forelder uten samvær vil hente et barn.

Vurdering

Vi vurderer at barnehagene har tilfredsstillende beredskap for å håndtere hendelser som alvorlig sykdom og dødsfall, men at de mangler rutiner for andre hendelser som bortfall av teknisk infrastruktur, bortføring/barn forsvinner, mistanke om overgrep og terror. Barnehagene bør supplere sin beredskapsplan med tema som er behandlet i kommunens mal for beredskapsplan for barnehager. De mest aktuelle tiltakskort for bruk i hverdagen må gjøres lett tilgjengelig for ansatte. Dette innebærer at tiltakskort skal være lett å finne enten ved at de er lett tilgjengelig på avdeling, på mobil eller at de er med i tursekk.

Vi anbefaler at det gjennomføres øvelser på beredskapshendelser. Det kan være fullskalaøvelser eller diskusjonsøvelser av aktuelle caser. Øvelser kan være en effektiv måte for ansatte å bli gjort kjent med beredskapen for alvorlige hendelser på. I tillegg er det en effektiv måte å vurdere om planen er tilstrekkelig og vil fungere i en krisesituasjon.

3.4. Andre forhold fra befaring

Avvik 4: Det ble ved befaring påpekt flere forhold med risiko for barneulykker.

Det må gjennomføres en sikkerhetsgjennomgang av barnehagenes innelekeområde og utelekeområde, og avdekkede feil og mangler må rettes. Sjekkliste med angivelse av gjennomførte tiltak skal oversendes Miljøenheten.

Avviket er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Det ble ikke foretatt befaring av alle avdelinger siden det foregikk soving i noen av lokalene. Det ble ved befaringen påpekt høye reoler og skap som ikke er sikret mot velting. Det var også ulike ting tilgjengelig for barn som kan gi risiko for ulykker. Dette var for eksempel rull med plastposer, skarpe kniver og sakser i skuffer uten barnesikring, manglende skåldesperre på kjøkkenvask, manglende kasserollevern og hengende snorer og ledninger.

Det ble påpekt høyt lydnivå fra ventilasjonsanlegg i Vennerommet på Stall'n og skitten overstrømningsventil på samme rom. Videre mangler det avtrekkhette over komfyr på Kalvebingen. De ansatte opplyste ved befaringen at de bruker komfyren ved matlaging, og at ventilator har manglet helt siden starten i 2005.

Utendørs ble det påpekt at det er lagret materialer under stabburet ved Presthus gård. Uteområdet ved Vikåsen barnehage ble inngjerdet i 2019. Ledelsen og ansatte opplyste ved tilsynet at dette gjør det enklere å holde oversikt over barna i uteleken.

Vurdering

Vi fikk ikke gått igjennom alle lokaler ved barnehagene, og våre merknader om sikkerhet er derfor ikke utfyllende. Barnehagene må derfor foreta en sikkerhetsgjennomgang av alle lokaler og utbedre de mangler som oppdages. Ved denne gjennomgangen må det brukes en detaljert sjekklister slik at man får vurdert alle relevante risikopunkt.

Barns hud er tynnere og mer ømfintlig enn voksnes, og kan derfor få skåldeskader ved langt lavere temperaturer enn voksne. Tappesteder som er tilgjengelig for barna skal derfor holde en maksimumtemperatur på 38 grader. Vi vurderer det som svært sannsynlig at temperaturen ved kjøkkenkraner har for høy temperatur. Vår vurdering er at kjøkkenkranene er tilgjengelig for barn. Det må gjøres en gjennomgang av alle tappesteder som barn kan ha adgang til og gjøres tiltak som sikrer at temperaturen er innenfor kravene.

Åpningen under stabburet på Presthus gård er så stor at barn kan krype under bygget og sette seg fast i materialene som ligger der. Det kan være problematisk å hjelpe barn ut fra en slik situasjon. Vi mener derfor at dette må risikovurderes, og tiltak eventuelt må iverksettes (se punkt 3.1.)

Høyt lydnivå fra ventilasjonsanlegg, manglende ventilator over komfyr og manglende renhold av overstrømningsrist bør registreres som avvik og meldes til rette instans.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. med veileder, "Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Varsel om pålegg

Vi opplyser om at miljøsjefen kan gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes.

Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Varslet er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten

Vår referanse
19/30661

Vår dato
11.12.2019

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Anne Sissel Ness
konstituert enhetsleder

Bente Høier
sjefsingeniør

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:
Postmottak Fagenhet OU
Postmottak Trondheim eiendom